

ROMÂNUL

ABONAMENTUL:

Un an . . . 28.— Cor.
 jumătate an 14.— „
 3 luni . . . 7.— „
 o lună . . . 2.40 „
 Pentru România și
 strălămate:
 Un an . . . 40.— franci.
Telefon
 în oraș și interurban
 Nr. 750.

REDACTIA
 și ADMINISTRATIA
 Strada Zrinyi Nrul 1/a

—
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă ștrul 20 fil.
 —
 Manuscriptele nu se în-
 napoiază.

S. Sa părintele episcop Ioan I. Papp despre scrisoarea contelui Ștefan Tisza.

Arad, 14 Noembrie.

P. S. Sa părintele episcop al Aradului a avut azi pe redactorul nostru acor-
 indu-i o convorbire relativ la scrisoarea pri-
 mului ministru ungar contele Ștefan Tisza
 adresată Ex. Sale părintelui mitropolit Ioan
 Ștefanu din Sibiu. Cu permisiunea P. S.
 reproducem la vale convorbirea din
 chestiune revăzută de însuș. distinsul nostru
 interlocutor:

— Ați citit P. S. Voastră epistola primului mini-
 stru ungar contele Ștefan Tisza adresată părintelui
 mitropolit privitor la împăcarea Românilor? Care este
 părerea P. S. Voastre în această afacere?

— Am citit atât scrisoarea Excelenței
 dlui prim-ministru ungar contele Ștefan
 Tisza, cât și răspunsul Inalt Preasfințitului
 mitropolit și precum oricare pa-
 tronic adevărat, cu atât mai vârtos Ro-
 mâni statului nostru trebuie să se bucure
 în tot sufletul de faptul, că Excelența
 contele Ștefan Tisza intenționează să revie-
 de asupra încercărilor sale pentru stabilirea
 raporturilor normale între poporul român și
 autoritățile de stat în Ungaria.

În special noi, episcopii români, am fi prea
 bucuroși, dacă credincioșii noștri, asigurându-
 se toate condițiunile de dezvoltare culturală
 națională, ar ajunge în situațiunea de a pu-
 te sprijini politica de guvernământ a statu-
 lui. Căci în asemenea caz și împlinirea datori-
 nilor oficiale ale noastre ar deveni incompa-
 rabil mai ușoară.

— Ce motive credeți, că a indemnat pe contele Ște-

fan Tisza la noua sa inițiativă? Nu cumva dorința de a
 răsplăti adevăratul patriotism manifestat de poporul ro-
 mân cu prilejul războiului de acum?

— Indemnul adevărat, după modesta
 mea părere, nu poate fi nici dovada ce a a-
 dus acum de curând poporul român despre
 loialitatea și patriotismul său și nici dorința de
 a răsplăti acest patriotism și această loiali-
 tate. Pe deoparte patriotismul și loialitatea
 poporului românesc din Ungaria n'a avut
 lipsă de dovezi nouă, deoarece acestea vir-
 tuți ale neamului nostru au fost în toate tim-
 purile mai presus de orice îndoială precum
 am accentuat aceasta și în pastorală mea e-
 dată la izbucnirea războiului și neamul nostru
 niciodată n'a greșit în contra acestor vir-
 tuți, de altă parte poporul românesc nu aș-
 teaptă răsplată pentru patriotismul său și
 pentru credința sa neclintită față de tron, de-
 oarece patriotismul și loialitatea poporului
 românesc sunt virtuți necondiționate, cari
 nu se pot cumpăra ori rescumpăra.

Mulțumirea poporului românesc n'are să
 se facă ca o răsplată pentru patriotismul ace-
 stui popor, ci ca o simplă urmare a înțelep-
 ciunii de guvernare, care trebuie să recunoa-
 scă indiscutabilul fapt, că consolidarea țării
 este izvorul cel mai sigur al puterii, iar con-
 solidarea se poate face numai prin mulțumi-
 rea frățească a tuturor în măsura posibilă.

Indemnul adevărat al nouilor încercări
 deci eu îl văd în înțelepciunea și prevederea
 de bărbat de stat și în înaltul patriotism al

contelui Ștefan Tisza, care nu vânează popu-
 laritatea ieftină, ci privind adâncul lucru-
 rilor dorește să înfăptuiască consolidarea in-
 ternă a statului nostru, care într'adevăr este
 imposibilă fără mulțumirea tuturor popoare-
 lor sale și mai ales a poporului român, cel
 mai important în aceasta țară după poporul
 unguresc.

— Credeți P. S. Voastră, că vor fi suficiente pentru
 aceasta mulțămire cele puse în vedere prin contele Ște-
 fan Tisza?

— Aceasta parte a chestiunii nu se poate
 încă discuta. Contele Ștefan Tisza face nu-
 mai aluzii vagi la concesiunile, ce ar fi gata
 să înfăptuiască. Totul atârână dela concreți-
 zarea și realizarea acelor concesiuni. Sunt
 convins însă, că marea problemă nu se poate
 rezolvi cu oarecari înlezni de caracter tre-
 cător, ci va trebui, ca chestiile mari și princi-
 piale să-și aște soluțiile lor.

Asigurarea dezvoltării economice și
 culturale a poporului românesc în lim-
 ba sa, îndreptățirea cuvenită a limbei
 românești, respective restituirea acestei in-
 dreptățiri în administrație și justiție, pre-
 cum și la toate instituțiunile de stat, cum
 a fost înainte cu câteva decenii, vali-
 ditarea politică a poporului românesc în pro-
 porția însemnătății sale numerice și culturale
 nu numai în legislația țării, ci și în admini-
 stratie și justiție prin aplicarea în număr po-
 trivit de funcționari români,—sunt condițiuni,
 a căror împlinire va contribui neapărat la în-
 crederea poporului în bunele și salutarele in-
 tențiuni manifestate din partea Excelenței
 Sale cont. Șt. Tisza, atât în tratativele de
 mai înainte, cât și în declarațiile sale din
 urmă.

Patru fete de 'mpărat.

III.

Primăvara.

Mândru revărsat de zori
 Ochi frumoși strălucitori
 Deschideți voi genele
 Să rădă poenele
 Să cânte isvoarele
 Să-mi joace mioarele
 Și stejarii
 Lăutarii
 Cântec dulce să doinească
 Drag ca doina românească
 Și-n frumosul răsărit
 Craiul codru-ntinerit
 Să-mpartă poruncile
 Peste toate luncile
 Să se-nceapă iar în zori
 Ca la curți de domnitori
 Nunte mari, nunte să țină
 Zi și nopți fără hodină,
 Că-a venit azi noapte-n țară
 Fermecata primăvară!...

Și-n frumosul răsărit
 Codru crai întinerit
 Imparte poruncile

Peste toate luncile
 Să răsără florile
 De-odată cu zorile
 Toată floarea zimbitoare
 Rădă-n răsărit de soare
 Lăcrămioare
 Tămăioare
 Și răsuri
 De prin păduri...
 Și smerite viorele
 Dragi nepoțelele mele...
 Și din zări, peste cărări
 Aur în telegi scoboare
 Toate razele de soare
 Drumurile să zimbească
 Ca-n povestea românească
 Sămănite și-ngrijite
 Tot cu aur pardosite

Că-a venit azi noaptea-n țară
 Fermecata primăvară!...

Și la poduri, la izvoare
 Rânduiește pază mare
 Fluturași cu săbii scoase
 Și cu aripe frumoase
 Paloșele ascuțite
 Și mustațe răsucite
 Și fanfara să doineacă

Draga doină românească
 Chiuiască zările...
 Tremure cărările...
 Eu cu fluerul m'oi pune
 Sus în munți la-nchinăciune
 Fie lungă primăvara
 Și senină toată sara...
 Codrule să dai porunci
 Și la munte și la lunci:

Că-a venit azi noapte-n țară
 Fermecata primăvară!

Și când vor sosi la poduri
 Lumea mare de noroduri
 Străjile să chiuiască
 Zările să se trezească
 Și prin trimbite de zări
 Și pe mândrele cărări
 Vestea-n codru des s'ajungă
 Frunza să ți-o bați 'n dungă
 Să-ți audă veștile
 Toate cântărețele
 Dragi privighitorile
 Și toate comorile
 Codrului măritului...

Și la cântec să pornească
 Tot ce știe să doinească

De altfel rezolvirea acestei chestiuni nu se va putea face decât numai prin conlucrarea armonică a tuturor factorilor chemați a conduce destinele poporului, între cari factori sunt a se considera și reprezentanții prin excelență politici ai poporului.

După toate acestea dau expresiune dorinței mele ferbinte, și trebuinței necondiționate, ca toți să primim cu deplină încredere declarațiunea contelui Ștefan Tisza și să-i dăm tot concursul nostru posibil întru înfăptuirea nizuințelor sale nobile și patriotice.

Marele punct de întrebare.

Arad, 14 Noemvrie.

Isbucni-va războiul în Balcani sau nu? Iată marele punct de întrebare al zilei.

Impresiunile pe cari le culegem în urma actului de violență al flotei turcești spun, că tripla-înțelegere se silește ca să evite conflictul înarmat cu Turcia. În adevăr, marele imperiu rus, oricât de colossal și oricât este de redusă Turcia, ezită să considere cumcă atacul flotei turcești ar constitui un caz de război. În orice altă împrejurare, dacă Rusia ar fi fost cu mâinile libere, evident că n'ar fi trecut nici douăzeci și patru de ore și războiul ar fi fost declarat. Astăzi însă, Rusia fiind angajată într'un războiu formidabil, este silită să aibă răbdare și să facă tot ce este omeneste cu putință ca să evite această nouă încercătură.

Dar nu numai Rusia evită, ci și Anglia.

Anglia, cea de a doua mare putere pe care o amenință infrarea în acțiune a Turciei, nu poate dori altceva mai bun decât să nu aibă, acum, de a face cu Turcia.

Dacă lumea musulmană de pretutindeni se va scula, negreșit că lumea va vedea un foarte înfricoșat spectacol. Ridicarea Turciei înseamnă, pe lângă însuflețirea și revolta întregii lumi musulmane, dar mai precis o amenințare a Egiptului.

În adevăr, o armată turcească concentrată în Arabia, va trece cu ușurință peste Canalul de Suez, ar ocupa Egiptul și ar pune

stăpânire deplină pe întreaga Mare Roșie și pe amândouă strâmtoarele: de o parte pe Canalul de Suez care leagă Oceanul Atlantic cu Marea Roșie, pe de altă parte pe strâmtoarea Bab-El-Mandeb, care leagă Marea Roșie cu Marea Arabică și Oceanul Indic.

În asemenea caz Anglia, pe lângă că ar pierde Egiptul unde nu are o garnizoană mai mare decât 12,000 de oameni, dar ar vedea că drumul Indiilor îi este închis. Turcia stăpână pe Egipt ar însemna Germania stăpână pe această țară, pe Marea Roșie și pe cele două strâmtoari, așa că o revoltă în Indii ar putea ușor fi atârțată fără ca Anglia să poată să trimeată acolo fie trupe de pacificare, fie să aducă în Europa trupe indiene.

Iată de ce Anglia, — precum ne-a informat o telegramă recentă — a comunicat la Constantinopol că dacă Turcia ar ataca Egiptul războiul anglo-turc va deveni inevitabil.

În împrejurările de față când aproape toate marile puteri sunt încurcate într'un război teribil, chiar puterile militare de mâna a doua și de mâna a treia devin factori de mare valoare. Dovadă este Turcia.

Turcia, care cu patru și cinci ani mai în urmă era la discreția tuturor puterilor europene, astăzi o devenit o putere de temut, cel puțin pentru momentele pe cari le străbatem.

De aceea asistăm la faptul în adevăr curios că Rusia nu trimite provocarea la război, dar se mulțumește să-și recheme ambasadorul. Ori, ruperea relațiilor diplomatice nu este starea de război.

Această atitudine este explicată prin faptul, că Turcia nu ar fi pe deplin răspunzătoare de atacul flotei sale, întrucât această flotă se află astăzi în deplina stăpânire a ofițerilor germani. Cu alte cuvinte, Germanii sunt de vină — iar nu Turcii.

Rusia ca și celelalte puteri ale triplei înțelegeri, ar fi mulțumită, pe cât se pare, cu o declarație a guvernului turc cumcă desaproabă actul flotei, și dacă Enver-pașa ar fi scos din minister; în senzul acesta se lucrează acum la Constantinopol.

Dar fiindcă Enver-pașa este un personaj considerabil în actualul guvern, nu credem

că această soluție să fie primită; de aceea credem că starea actuală se va prelungi, iar starea de război nu va putea să întârzie, mai ales dacă armata rusească nu dobândește o mare victorie asupra armatelor austro-ungare și germane.

Față de noul rege.

București, 12 Noemvrie.

Situațiunea de pe câmpul de război ne dă răgaz să examinăm situațiunea cu sânge rece și fără grabă.

Țara are un nou rege, care trebuie să ia în mâinile sale conducerea punându-se în curent cu situațiunea internă și externă și luând contact cu guvernul și cu lumea politică.

Evident, că deși M. S. regele Ferdinand stă în contact strâns cu Țara de douăzeci și mai bine de ani, totuși are nevoie de un oarecare timp ca să-și dea exact seama de situație...

Să se dea regelui liniștea de care are nevoie ca să poată să se ocupe de nevoile țării ca toată băgarea de seamă.

Situația externă este prea gravă ca să nu ne dăm seama câtă nevoie avem să ne prezentăm ca o țară strâns unită în jurul tronului, mai ales acum când în mijlocul războiului european am pierdut pe bătrânul nostru conducător și sufletul noului rege este cuprins de adâncă durere...

Să fim față de noul rege așa, că El să simtă că are în juru-l încrederea tuturor.

Ce are să hotărască noul rege? Nu știm. De sigur că nu are să lucreze înainte de a fi consultat pe bărbații politici cu răspundere și dragostea sa de țară este destul de puternică pentru ca în toate acțiunile sale să se inspire dela năzuințele și aspirațiunile neamului nostru, pe care regele Ferdinand le cunoaște bine și le simte adânc...

„Războiul s'a îndepărtat acum. Bătăliile mari decurg pe ambele fronturi....

Rusia este punctul ce ne interesează pe noi mai mult....

Lupta ce se dă e îngrozitoare. Și de rezultat ei poate să depindă în bună parte rezultatul războiului.

Trebuie să privim situația bărbătește și având în vedere marile interese românești în joc.

Și stejarii
Ghinărarii
Toți stejarii
Lăutarii
Eu cu fluerul m'oi pune
Sus în munți la-nchinăciune
Ca la nunți hora să țină
Septe ani fără hodină
Și-n poveste să se știe
Că-a fost mare bucurie
Bucurje c'a sosit

După iarnă lungă, grea
Primăvara draga mea...

O. Hulea.

DOBRE.

Ca vre-un ceas să fie, de când s'a pitit soarele. Dealurile sunt vinete; pădurea, catran, — iar de sus, din vârful, dela cruce, — unde-a murit trăsnet moș Preda, — satul, înfipt jos, în furca șoselii, par'c'ar fi un cuib de omizi.

Pasă-mi-te doarme, căci din nici o vatră nu se înalță fum și nimic nu mișcă; doar, pe ici pe colo, latră câte-o javră, ca să-și mintă foamea.

— Hai mai iute, taică!... că ne-apucă noaptea, — strigă o umbră albă, stată sub un pom.

— De-de, că vin!... îi răspunde alta, mai din deal.

Și vine, da'ncet, c'a umblat mult. Se crapă de ziuă, când au plecat amândoi la târg, să ia zapisul și banii unui loc, rămas dela o cuscră și vândut, fiindcă prea era departe. O poștă pe jos, căldură pârjol, adâlmașuri cam multe, — are de ce rămâne în urmă nea Stoica Strâmbu, cum îi zice satul, cu toate că-și poartă tanțoș, anii și că, lângă fiia-sa, par'c'ar îi frați.

Și-ar merge poate mai încet, dacă ghemotocul dela brâu nu i-ar aduce mereu aminte că are cu el nouă hârtii de-o sută, un fișic de ruble și patru galbeni cât oul, să-i spânzure în salba Zamfirii. Nu că-i e frică, — dar neam de neamul lui nu s'a jucat cu focul.

— Taică!... mai chiamă odată Zamfira, după câțva mers, în dreptul unui șipot.

Și-l apropie de ea, ca să-i arate șoptind:

— Iată colo... sub mal... spre moară... vezi un mototol?...

— Ei!... f'o lighioană.

— Ori f'un om.

— Iacă na!

— Zău, taică!... Erea și-adinenea, lângă viaa popii.

— Ei, și ce?... te mușcă?...

— Ba nu, — dar vezi că... știi ce-a pățit an iarnă Mitrică al Frusini... tot pă poteca asta... și tot așa, pă seară.

— Eee!... apăi ăla erea dăochiat. Iși gonise muierea, se'ncăierasc cu socru său, îi luase niște bani... Vrajmășic mare! — Da' noi!.. Slavă Domnului!... datori, nu; dușmani, nu; cine cu noi ce-are?...

N'are, bine zice, — căci sunt oameni buni. Pe nevoiași, îi ajută; pe invrăjbiți, îi împacă; pe datornici, îi uită. Ba, de opt luni, de când le-a murit Sanda, — pe groapa căreia, fiecare Sâmbătă îi găsește plângând, — nu e zi să nu dea o pâine, o țoală, ori măcar un gologan, întru pomenirea ei.

Ce mai fenece, Sanda!... Casă mai curată, pășăret mai mult și vite mai zdravene, n'avea nimeni. Dormia, ca un iepure, — și mânca cât un pui. Ea la tors, ea pe câmp, ea copilul, ea tot. Se duse vestea de vrednicia ei. — Dar, când să se odihnească și ea pe ce bogdaproste agonisise, cine știe ce-a pândit Dumnezeu, că într-o noapte i-a înfipt ca un cutit în inimă și în nici un ceas a înghietat-o, — după ce de-abia îngânase:

— Stoico... vezi de Zamfira.

Și vede, săracul; vede, ca de lumina ochilor, — căci pentru atât trăiește și rău o să-l doară când o fi s'o mărite, mai ales că e leită mă-sa.

Poate d'aia, — de focul fetii, — bănuiala ei îl pune acum pe gânduri, și tot d'aia poate, peste câțiva pași, grija îl hotărăște să-i zică:

— Știi ce, Firo?... Nu că e primejdie; dar paza bună... nu-i nebulă. Ia na hârtiile astea... na și galbenii... na și fișicul... furișă-le în sân și ia-o înainte, — să rămâi eu singur, că, de-o fi borfaș, de mine se leagă. Dă nu te duce așa; du-te drept la nașu... stăi nițel de vorbă... și, de vezi că întârzi, ia-l și-mi ieși înainte, că de!... cine știe...

De pe câmpul de război.

Delatin, 27 Oct. 1914.

(Cenzurată). — V'am scris pe larg despre ivirea cazacilor la granița ungară și despre lupta care am avut-o cu ei la Toronya. Atunci am fost răniți să ne retragem, dându-le loc pentru intrare în țară, deoarece ai noștri erau puțini și totodată înaintarea neașteptată și numărul cu mult mai mare al Rușilor a făcut imposibil ori ce încercare de rezistență. Dar, îndată după retragerea noastră au sosit trupe odihnite pentru apărarea Carpaților, războiul strămoșilor noștri. Aceste trupe — la care ne-am alăturat și noi mai târziu — cu o vitejie indescriptibilă au înaintat victorios în drumul lor și după ce îi scoase pe inamici din Sighet și i-a alungat la Câmpul-boului (Ökörmezö) i-a alungat dincolo de granița noastră.

V'am scris, că noi, glotașii, cari la Toronya am avut parte de gloanțele Rușilor, am stat la Hust, deoarece comandantul nostru a primit vestea, că Rusneicii din jur sunt gata de răscoală sub conducerea celor din Iza, cuibu' schizmei de an. Vestea despre pretinsa răscoală nu s'a adevărit. Au fost bănuiele ca de obicei — căci e lucru știut, că patrioții patentați, în toate văd înaltă trădare de patrie. E drept, că s'au găsit și trădători, dar bănuielele au găsit cu duimul. Multe vorbe și gesturi au fost explicate rău. Dar la intervenirea celor de sus aproape toți au fost puși în libertate.

Câtă vreme eram la Hust — câștigându-ne noi puteri — auzisem despre Ruși lucruri, cari sunt în contradicție cu veștile și grozăviile acelea, cari s'au răspândit în straturile societății și în vremea aceea, cât stătusem la Sătmăre. Ori cum, Rușii sunt religioși și blânzi. Cu toate că-i urăsc din adâncul sufletului meu, trebuie să mărturisesc că, cazacii pretutindenea s'au purtat destul de omenos, ba trebuie să recunoaștem că, chiar bine, luând în considerare, că suntem dușmani. Așa de ex. se confirmă, că într'o comună din Maramurăș — a cărei nume, regret, îmi scapă — după ce au intrat în ea, comandantul cazacilor făcuse vizită preotului local, rugându-l să facă o liturgie solemnă pentru ei. Preotul voi să respingă cererea, deoarece cantorul a luat-o la sânătoasa, de teama muscanului și, astfel, fără cantor preotul nu putea să slujească. Spre mirarea preotului s'a angajat comandantul de cantor și se ținu sfânta liturgie cu mare pompă, la finea căreia cazacii sărutau cucernic mâna preotului, iar comandantul, după ce îi dete preotului 10 ruble, i-a sărutat patrafirul. E drept, că locurile și satele acelea, unde s'au ciocnit oștile dușmane s'au prăpădit, dar asta nu e de mirare, căci așa se întâmplă unde se dau bătălii. Rahău-l și Câmpul-boului sunt aproape scrum și cenușe; pagubele sunt enorme.

Nașul, e Dobre Bulgarul, pripășit nu se știe cum, — la început porcar, din porcar rânđaș, din rânđaș vătaf, din vătaf hangiu, — și azi chiaburul satului.

El a cununat pe Stoica, — cum cunună și botează pretutideni, nu din omenie, ci din șurup, ca să-și facă mendrele. Scund și uscățiv, geaba zâmbeste; creturile frunții și viclesugul ochilor îi divulgă răutatea rasei, îndârjită de toate câte le-a răbdat. Scurt la vorbă, pus pe ceartă, — nu râde, mărăie; iar când scrășnește mânăiat din fălci, încețând ghiarele, — iară făi crede.

Dar, — fiindcă omul uită și banii pot multe, — nimeni nu se mai gândește la Dobre porcarul, — puțini și-aduc aminte de vătaf, — și mai toți, când îl întâlnesc, doar că nu-și scot căciula.

— Noroc, nașă!... strigă Fira din poarta, unde o hămăie un dulău.

— Noroc! îi răspunde o gură spartă, răstându-se apoi la lătrător:

— Huo! taci dracului, jigodie!...

O lampă animată de-un stâlp, luminând-o din spate, îi desenează trupul: subțire, osos și îng, — cu șoldurile strânse ca în scutec, cu piepții ascunși sub un spențer, — iar când, înlămpinându-și fina, întoarce capul, lampa îi arată și fața; frumoasă, dar rea. N'o luase de geaba Dobre.

— Da ce! nașu doarime?... întreabă fata, așmă în prispa, plină cu coji de pepeni.

Mulțumită Domnului, că i-am alungat din Maramurăș, vreau să zic din țara noastră, dar nu numai atât, ci urmărindu-i mergem tot înainte. Alungându-i pe Ruși peste graniță și noi ne-am scoborit pe la strămoșii Tatârăgô. S'acum, după ce am fost de trei ori în foc, rânduile acestea Vi le scriu din Galiția, la 60 klm. depărtare de graniță, urmărind Muscanii, cari dela Câmpul-boului fug fără cap. Despre drum aș putea scrie foarte mult, dar nici timp, nici hârtie nu am. Pot zice, că din Sighet până aici tot prin ținuturi așa de frumoase am trecut, că nu am putut să admir în destul natura. Toate au fost frumoase, dar așa pitoresc ținut ca dincoace de graniță în jurul unei scâlzi, nu am văzut. Brazilii trufași înalță capetele lor spre cer. Ori încărâu priveam, vedeam tablouri diferite: stânci prăpăstioase, munți uriași, păduri întunecoase, livezi mirositoare, văi răcoroase, a căror limpede apă curge prin câmpii pustii. Natura e foarte frumoasă, dar când vezi vilele arse și toate distruse, mobilele scumpe zdrobite — te îngrozești de cea mai frumoasă podoabă a naturii: de om!

Apoi să vedeți obiceiurile și datinile locuitorilor de aici. Porturi mai în tot satul altul și pot să spun, că sunt între ele și porturi frumoase. De ceva să nu uit: pretutindenea, de când plecasem de acasă am dat de Românași cu inimi curate și deschise. Și în marșurile acestea mă conving despre eternul adevăr:

Dela Nistru pân' la Tisa,
Tot Românul plânsu-mi-s'a".

Și noi plângem, deoarece ni-e dor de casă și de iubii noștri... Nu știm, când vom ajunge acasă, dar ori când o fi să fie, e sigur, că ultimul dor al nostru:

„Fie piatra cât de grea
Tot mai bine 'n țara mea”

nu se va realiza pentru toți. Căci și până acum vre-o câțiva dintre colegii mei Sătmăreni își dorm somnul cel de veci departe de iubii lor... Odihnescă în pace! Vă promit însă, că și de acum voi scrie despre starea mea tot așa de regulat, dacă numai voi da de poștă.

Termin aceste șiruri salutându-Vă și sărutându-Vă cu drag al vostru C.

Eventual acord italo-român.

— Articolul unui ziar Italian. —

Ziarul „Roma” din Neapole publică un articol asupra politicii statului român în actualul conflict. Zisul ziar scrie:

— Ași! dă unde!... aleargă, vai de el!... Ne-a pierit o oaie, și de ieri o caută; dar trebuie să pice.

— Uh!.. da noi!.. pă unde n'am fost!.. ne-am julit tâlpile!.. Taica, mai greoi, a rămas în urmă. D'aia mă oprii, să-l adăst; și, pân' să vie, strașnic mi-ar prinde să m'odinesc o țară.

Să se-odihnească?.. Minte. Minte într'a-dins, se preface ostenită, ca s'o lase singură, să-și stămpere clocotul grijii în care fierbe. Ce-o fi făcând tat'-său?.. O fi pe-aproape?.. Ori l'a ajuns borfașul, i-a tăiat calea, s'au luat la luptă și l'a ucis, tâlharul!.. Și stafia asta, a tatălui ei mort, o svârle într'un tremur cumplit. Noroc că n'o vede nașa, căci e negură în odăița în care o poștește să se trântescă „o țară”, făcându-i semn să umble binisor, ca să nu scoale pe Troiana, care „e slăbuță, mititică, și se culcă de vreme”.

„Mititică” e odrasla, fata ei și-a lui Dobre, cam de-o vârstă cu Zamfira, — dar slută, bubăită și bolnăvicioasă. Se uită la ea ca la cruce, stăpâna lor ea e, — și-au și pus ochii, drept gi-nere, pe băiatul unui ciocoi scăpătat.

Binisor, cum i-a spus, Zamfira s'a lungit pe-o laviță învâlită din odaia Troinii și, cu gândul la Stoica, își-apasă bătăile inimii.

Mult n'a stat, căci o poartă trântită și niște pași în curte, ca un gumelatic au țâșnit-o în sus, și-ar fi deschis și ușa dacă n'auzia alături un sâsăit, urmat de, câteva bombăneli bulgărești.

— Italia și România ar putea exercita o mare influință asupra mersului războiului. Fiind amândouă neutrale, ar putea dintr'un moment într'altul să-și schimbe atitudinea, făcând ca evenimentele să se precipite și incendiul să ia proporții și mai mari. Italia ar trage după sine pe celelalte puteri mediterane iar România ar târâ pe celelalte state balcanice.

Când începură a suna trâmbițele alarmă de război, se presupunea că atât Italia cât și România trebuiau să meargă alături de puterile centrale. Dar nici Italia nici România, din motive bine cunoscute și binecuvântate nu au crezut de cuvintă să... între în acțiune.

Italia a primit în chipul cel mai cordial pe cei doi deputați români cari au venit nu de mult la Roma pentru a se pune în cunoștință cu opiniunea publică italiană și aceasta nu numai din motivele de rassă ce ne leagă de cel mai înaintat stat danubian, care e mândru de descendența sa română, dar încă pentru că este cel mai mare interes al nostru de a stabili un acord cu acel puternic stat balcanic, acum când suntem interesați în Albania și avem de urmat și de apărat o politică balcanică.

Cât privește atitudinea noastră față de noua situațiune europeană, ea trebuie să fie determinată numai de interesele noastre superioare. Dacă interesele și vederile regatului danubian coincid cu ale noastre, atât mai bine. Dar Italia trebuie să-și îndrepte politica sa către ceea ce exprimă aspirațiile publice, pentru revendicarea drepturilor sale istorice.

Acum ne găsim într'o perioadă de temeri și de griji, care ne impune să fim atenți și în acelaș timp prudenți. Dacă un acord temelnic s'ar putea încheia cu România, suntem îndreptățiți să el ar fi urmat de cele mai bune rezultate (A. T. I.).

Se întorcea Dobre.

— Ei! ce-ai făcut?..

— Dragă!.. L'am gătit de geaba. N'avea nici sfant la el... li dase, pe semne, fiisi... și p'aia, ia-o de unde nu e, afurisita!..

— Sst!.. că e-aici, șoptește bulgăroaica, cu tâlhărească bucurie.

— Aici?.. mărăie Dobre, încordându-se ca o panteră la pândă.

— S'a culcat, adăstând pă tat'-său.

— I-ba!.. E-a noastră!.. S'o lăsăm s'adoarmă... și pă urmă... o ghiară pă gură, ca să nu cânte, — ailaltă 'n gâtlej, ca să sughiță... o scoatem, ca pe-o sfântă, ca să n'audă Troina, — îi luăm frumos odăjdiile, — moaștele, bândăbâc în pivniță, — și gata!.. Nimeni n'o știe la noi, tat'-său e mut... Dumnezeu să-i ierte!..

D'alungul satului, cu vâlnicul rupt și cu mâinile înfipte în cămașa sfâșiată, — Zamfira, — care auzise tot și sărise pe fereastră, — fuge din casă în casă, și bate, și cheamă, și plânge, și țipă năucă.

Se strânge satul, află omorul și pleacă, sălbatic, la Dobre.

Dar, când să între, — după ce-a spart ușa, — îi gădesc pe-amândoi, și el și ea, ghemuiți sub cotlon, cu ochii mari și sticloși, ca două pisici turbate.

Pe întuneric, orbește, de zor și de frică, — în locul Zamfirii, își sugrumează fata...

...Și-acum, rânjesc, — nebuni.

(„Fl.”)

Haralamb Lecca.

Schimbul de scrisori între contele Șt. Tisza și I. P. S. Sa mitropolitul Meșianu.

„Telegraful Rom.” scrie: Publicând aceste 2 scrisori, de importanță foarte mare, după cum vor putea constata cetitorii înșiși din cuprinsul lor, trebuie să ne exprimăm bucuria, că ne-a fost dat să vedem, cum un ministru prezident ungar, de înțelepciunea dlui contele Ștefan Tisza, vine să recunoască în publicitate, în termeni atât de elogiși, valoarea și loialitatea neamului nostru românesc, vitejia soldaților români, arătată și în războiul de acum, ca în cele din trecut, și să recunoască îndreptățirea poporului român din patria aceasta comună la beneficiile statului. Luând în considerare, că din câți miniștri ungari s'au perondat la guvernul patriei noastre în cursul vremilor trecute, nici unul n'a avut curajul să recunoască în public valoarea, vrednicia și loialitatea poporului nostru, precum și vitejia soldaților noștri pe câmpul de războiu, în felul cum o face aceasta domnul ministru-prezident, contele Ștefan Tisza. În scrisoarea sa publicată mai sus, trebuie să recunoaștem și noi, că enuțiațiunile din scrisoare formează un mare eveniment, care ne umple de încredere, pentru că prin ele ni se pune în vedere cu adevărat începearea unei ere nouă, croirea unui viitor mai bun, mai frumos, mai fericit. E de dorit și de așteptat acum, ca și celelalte organe publice din patrie, toate, să aprecieze după adevăratul lor înțeles vederile dlui ministru-prezident, să țină cont de ele și să se acomodeze lor, conlucrând toate la acordarea modestelor drepturi puse în vedere din partea dlui ministru-prezident pe seama poporului nostru. Pentru că din trecut avem trista experiență, că multe din bunele intențiuni ale guvernului au fost zădărnice tocmai de cei chemați(?! N. Red.) să le pună în aplicare”.

„Unirea”: „...Noi — obiectivi cum suntem — credem că pe contele Tisza la facerea declarațiilor sale, în primul rând l'a îndemnat dorința lui veche și constantă, de a înfăptui înțelegerea româno-maghiară. Dar admitem în același timp, că și considerații de politică externă își vor fi avut rolul lor la publicarea acestei scrisori.

Fie cum va fi, rămâne totuși adevărat, că inițiativa contelui Tisza își are a sa mare importanță pentru viitoarea dezvoltare a chestiunii noastre românești din patrie și că prin urmare pentru noi e un eveniment îmbucurător, constituind o nouă etapă și un augur al unui viitor mai fericit.

Acestei convingeri îi dă expresiune și venerabilul mitropolit dela Sibiu în al său răspuns, declarându-se gata a-și da concursul său pentru stabilirea deplinei armonii, dintre cele două elemente: Români și Maghiari.

Foia noastră a fost întemeiată pentru apărarea drepturilor bisericii și neamului nostru, apoi pentru cultivarea și promovarea armoniei și buneii înțelegeri, dintre popoarele patriei noastre. În direcția aceasta vom lucra și în viitor, cerând totdeauna cu stăruință de fier egala îndreptățire și pentru neamul nostru românesc, ale căruj virtuți le recunoaște și constată acum și d. ministru-prezident.”

Într'un interview acordat ziarului „Magyar Hir-lap” contele *Andrássy Gyula*, după ce aprobă pozițiile privitoare la amnestie, spune între altele:

„...Celelalte dispoziții, cari privesc chestia naționalităților sunt chestii politice atât de per eminentiam politice și ating atâtea sentimente și patimi, stau în legătură atât de intimă cu luptele mari politice din trecut și ating chestiuni de viață ce comportă o însemnătate atât de mare pentru statul național maghiar, încât n'am curajul să le apreciez în zilele grele de azi în merit”.

Contele *Andrássy* își rezervă dreptul de a aprecia scrisoarea lui Tisza, după ce se vor publica amănunțele reformelor puse în vedere.

O altă apreciere caracteristică face scrisoarea lui Tisza contele *Batthyány Tivadar*.

„Am cetit — zice *Batthyány* — cu o surprindere extraordinară documentele pactului între contele Tisza și Români. Cred, că drumul, pe care a pășit Tisza, ne duce de-a dreptul la *federatie*. Față de aceasta ne incumbă datorința patriotică, ca drept răsplată pentru vitejia maghiară să pretindem garanții pentru tot ce e inomis necesar în interesul independenței statului național maghiar și din punctul de vedere al unei constituții moderne, democratice și liberale...”

Războiul. Bilanțul săptămânei.

Arad, 14 Noembrie.

O săptămână de formidabile desfășurări de forțe. Nenumărate ciocniri au avut loc pe toate fronturile, dar totuși ele n'au avut nici într'un singur punct caracterul unor lupte decisive.

În primul loc ne înălțuie interesul, firește, frontul urlașelor înclăștrări dela nord. Știrile ce ne vin de acolo ne dau abia în conture vagi licoana situației. Impresia noastră e totuși, că atacurile Rușilor merg în contra speranțelor ce-și făcuseră săptămânile trecute. Au adus pe întreg frontul trupe atât de numeroase, încât după pierderile îngrozitoare ce le-au suferit, ei tot mal au trupe disponibile, chiar și după ce au umplut golurile. Lovitura întreprinsă de Ruși cu o imensă superioritate numerică între Varșovia și Ivangorod nu a atins pe aliații austro-ungaro-germani, cari au înlăturat lovitura la timp și s'au retras așteptând ofensiva rusească în pozițiunile noi. În Galiția, deci, toate atacurile Rușilor, în scop de a rupe liniile noastre, au rămas zadarnice. Această neisbutilie a fost și mai gravă la arlipa lor stângă, unde au fost respinși într'un chip strălucit de armata noastră, care în Bucovina, condusă de oameni destoinici cum e colonelul de jandarmi Fischer, a îndeplinit astfel un rol din cele mai însemnate. Să sperăm că rolul ei din viitor ne va da prilej de nouă aplauze.

În opoziție cu această diagramă reală a situației, zările triplei înțelegeri exagerează ca întotdeauna aparentele succese rusești. Înregistrăm aici, mai mult pentru a ilustra spiritul de exagerare a inamicului, următoarele știri lansate din Petrograd:

„Lupta — spun aceste știri — s'a dat pe întreaga linia dela Opatow (partea sudică a Poloniei rusești) până la Turka (partea sudică a Galiției de vest), de-a lungul râului San și Dniester, pe un front de 250 km. și s'a terminat cu o imensă înfrângere a austriacilor; ei fiind despărțiți de armata germană au fost înlăușiți de partea stângă. Retragerea Germanilor pe linia Vistulei spre granița germană lăsase un spațiu mare între dreapta germană și stânga austro-ungară. Rușii au trecut printre ei, învingând între Sandomir și Rozadow, ocupară căile de retragere ale austrieclor către Cracovia și-l împinseră către Carpați. Situația Austro-Ungariei — mai pretind aceste știri eronate — este socotită la Petrograd foarte critică, căci drumurile din Carpați ar fi aproape nepracticabile și neindestulătoare ca să treacă un milion și jumătate de oameni în retragere”.

Fabricând știri de această natură, Rușii nu fac decât încercări iluzorii de a se înșela singuri. Conform știrilor celor mai serioase primite aseară la Viena, situația armatelor noastre e excelentă, iar așezarea ei a rămas un secret nedescifrabil pentru Ruși. Luptele decisive vor urma abia de acum înainte și nu ne îndoiim nici o clipă de succesul nostru final. În Polonia Rușii au pierdut contactul cu armatele germane. În modul acesta secretul noului așezării a forțelor noastre aliate rămâne intangibil. Toate încercările Rușilor, de altfel, de-a trece peste râul Warta au dat greș. Atacurile lor au fost respinse pe întreg frontul. E adevărat însă, că fixarea nouilor noastre pozițiuni a avut ca urmare neînălțurabilă o nouă impresurare a fortăreței Przemysl, dar nu trebuie să ne pierdem speranțele în rezistența probată a acestui punct indelebil. Viitorul apropiat ne va aduce un răspuns la toate problemele aruncate la suprafață de epilogul acestor stratageme, cari au fost începute încă luna trecută pe Vistula, lângă Varșovia.

Se pare că pe micul petec de glob unde a luat naștere conflagrațiunea mondială, evenimentele se apropie de sfârșit. Generalul Potiorek a dat lozincă: „Să sfârșim cu Sârbii, încă înainte de a intra în iarnă!” — și bravele noastre trupe depun acum cele mai extreme siliții pentru ca să dea o realitate acestui lozincă. Din ultimele știri apare, că tensiunea extraordinară a trupelor sârbești, cari au de altfel o mare valoare militară, scade necontenit, cu toate că natura, terenul enorm de accidentat, sprîlănește în mod însemnat acțiunea Sârbilor. Dar energia comandamentului nostru și valoarea incomparabilă a soldaților noștri viteji vor fi încurând răsplătite. — După victoriile dela Șabaț Sârbii sunt în necontenită retragere spre Koceljeva. Cinci și jumătate de divizii fug în disordine pe drumurile de țară înspre interiorul țării. Se pare că ținta lor ar fi o reconcentrare la Valjevo, dar elanul trupelor noastre nu mai poate fi strivit.

Situația generală pe frontul de vest are puține evenimente. Zilele din urmă au fost cetoase și în consecință mișcările beligeranților împiedecate. Atât Germanii cât și aliații au părăsit regiunea Nieuport, din pricina inundățiilor. Luptele principale se dau la Ypres. Beligeranții își păstrează cele mai multe pozițiuni. O situație aproape neschimbată la Arras, Soissons și în pădurea de Aragoes etc. Trebuie să dăm toată încrederea noastră știrilor din sursă germană, după cari Germanii au cucerit o înălțime importantă la Vienne la Château, pentru care s'au luptat de mai multe săptămâni.

Rezerve sunt în drum spre acest front uriaș atât din partea aliaților (Englezii promit pentru zilele următoare 1.300.000 oameni) cât și din partea Germanilor. Lupte decisive pot să urmeze totuși în cursul lunii Noemvrie, aducând o isbândă dreptății.

În genere perspectiva pe toate fronturile a început să se întunece de mizeriile viscoalelor ce se anunță tot mai amenințătoare, în special pe frontul dela Nord. Se fac combinații optimiste cu privire la un probabil și îndelungat armistițiu pentru timpul iernii, punându-se în acest senz la o supremă încercare resturii de umanitarism ce vor mai fi rămas în sufletul atâtor națiuni „avillizate”...

Soarta soldaților noștri din Galiția, Carpați și Polonia rusească, soarta celor peste o jumătate milion de soldați români risipiți în fața a nenumărate primejii aruncă umbre adânci în sufletul nostru, dar noi găsim mai presus de toate o soluție etică de-o inconmensurabilă valoare, în rostul sguđuitor al sorții lor, pentru viitorul neamului nostru... Și aici scăpăm firul, pentru a-l încrede sentimentul general al cetitorilor, cari îl vor conduce spre deslegări deopotrivă dorite de noi toți.

Mai amintim că în basinul Mării-Negre flota turcească și cea rusească se caută iarăș, după ce ciocnirile lor de până acum încă n'au dat semnatura categorică a nici unuia. În Caucaz se anunță victorii turcești, dar nici acolo sorțile încă nu pot fi hotărâte, ceea ce e numai firesc, căci luptele abia ce s'au angajat. E neîndoișos că intrarea Turciei în acțiune a sporit sorțile triplei alianțe. Turcia va avea să ne dea în curând examenul pregătirilor ei de un an, urmate în spirit german.

Evenimentele din celelalte continente, evenimente, cari fac cortelul mai îndepărtat al înflorătorului conflict european, sunt cunoscute cetitorilor noștri din telegramele zilnice.

Ar mai fi să complectăm bilanțul cu semnalmentele ce ne vin de peste Carpații ostici, dela frații noștri din Regat. Acolo toate semnele ne indică o statornică și foarte înțeleaptă conduită de neutralitate. Știri din Petrograd ne spun că ziarul rusesc *Nowoje Wremja* ar ști despre niște tratative serioase ce ar fi avut loc la Atena între ministrul plenipotențiar român și ministrul de externe Venizelos. O cristalizare mai mult a relațiilor unor state amice nu comportă în aceste vremuri nici o semnificație extraordinară. Impresia noastră rămâne și în ce privește atitudinea Greciei că această țară nu va putea să ulte neprețuitele fructe de care s'a bucurat pe urma păcii dela București și nici de puternicul braț german, care a sprijinit-o.

Despre simptomele de neliniște ce se observă în zilele din urmă în atitudinea Bulgariei, vom lăsa să vorbească deocamdată stilul concludent al telegrameilor.

Socialiștii pentru pace.

Copenhaga. — Socialiștii elvețieni proiectează ținerea în Decembrie a unui congres, în care să se ia inițiativa tratativilor de pace.

Cea din urmă știre din Przemysl.

Cracovia. — Cea din urmă știre din Przemysl spune că în 2 Nov. s'a celebrat un serviciu divin în prezența garnizoanei și a oțetării, pentru învingerea armelor; iar în prezidiu au fost împodobite cu flori și iluminate mormintele eroilor căzuți la asediul prim. Apărătorilor cetății li s'a împărțit în total 425 decorații de aur și argint, cari au fost predate cu deosebită solemnitate.

Ceața întârzie operațiunile.

Copenhaga. — Din Paris se anunță: Ceața groasă s'a lăsat pe câmpul de luptă. Germanii probabil se pregătesc să dea un atac în direcția Calais. În 11 c. s'au dat numai lupte mai mici, fiind ceața groasă, care împiedecă operațiunile. Miercuri s'au dat lpte spre sud de Ypern.

Lupte nedecise în Prusia orientală.

Berlin. — *Cartierul general anunță: La granița Prusiei orientale la Eydtkuhnen și spre sud, unde încep bătăliile, se dau lupte cari până acum au rămas nedecise. — (Bir. de presă al min. de interne.)*

RUȘII OCUPĂ TARNOW, JASLO ȘI KROSNO.

Budapesta. — Oficial. — Pe frontul de nord al armatei noastre ieri nu s'a întâmplat nimic mai însemnat. Rușii au intrat în Tarnow, Jaslo și Krosno.

Numărul prizonierilor în monarhie până ieri a fost de 867 ofițeri și 92,725 soldați. — Gen. maj. Höfer locțiitorul șeful statului major. (Bir. de presă al min. de interne.)

Ocuparea orașului Dixmuiden.

Amsterdam. — „Tijd” primește din Dunkerque (Dünkirchen): În 10 Nov. au decurs lupte nimicitoare de mitraliere pe linia Nieuport-Dixmuiden. Apoi lupta a degenerat piept la piept cu baioneta, în apa mare care inundase câmpia până când aliații au fost nevoiți să cedeze la Dixmuiden. La Ypern Francezii au respins atacul Germanilor, dar au pierdut foarte mulți oameni, prizonieri și morți.

Din parlamentul englez.

Londra. — Intr'o cuvântare rostită în casa corporațiunii, primul-ministru, d. Asquit, a spus între altele următoarele:

— Când războiul a început, s'a făcut cunoscut la Constantinopol, după o înțelegere cu aliații noștri, că în cazul când Turcia ar rămânea neutră, imperiul otoman nu ar avea de suferit nimic nici ca integritate nici ca autoritate. Dar bărbații de stat din Turcia, adânc divizați în păreri lor, nehotărâți în consiliu, au permis ca interesele cele mai vitale ale statului lor să fie compromise de amenințările germane precum și de vasele și de aurul german. Au urmat serii de ofențe: mai întâi bombardarea nepermisă a porturilor deschise rusești, apoi năvălirea pe teritoriul egiptean, până când aliații cari au privit cu răbdare fără de pereche repetiția insultelor și amenințărilor disimulate, au fost siliți să recunoască în Turcia un dușman declarat.

Acest conflict nu a fost dorit de Anglia, și a fost dăruit în contra voinței ei. Nu poporul turc a tras sabia, ci guvernul otoman și putem prevedea că va pieri prin sabie. Nu noi, ci Poarta a tras clopotul de moarte al imperiului otoman.

Anglia nu a avut nici un conflict cu supușii mohamedani ai sultanului și nimic nu a fost mai departe de gândurile noastre decât de a face o cruciadă în contra credinței lor. Imperiul otoman a comis un suicid și și-a săpat ei însuși groapa.

Vorbînd de situația financiară a Angliei, d. Asquit a spus că rezerva de aur a Băncii engleze posedă suma fără precedent de 69 milioane de lire sterline (îndoit de când războiul a fost declarat). Procentul băncilor e 5 la sută. Prețul alimentelor a rămas normal. Numărul celor fără lucru e mai mic decât cel obicinuit.

Acest conflict va fi o luptă lungă; nimic nu ne va descuraja nici modifica hotărârile noastre. Nu vom pune spada în teacă decât după ce Belgia va redobândi tot ce a sacrificat, până când Franța va fi complet asigurată și până când drepturile națiunilor mici vor fi stabilite pe niște temelii neatacabile până când, în fine, puterea militară a Prusiei, va fi complet și definitiv distrusă.

Consfătuiri importante în Sofia.

București. — „Dimineața” comunică: După știri din Sofia ieri a avut loc acolo un consiliu de miniștri sub președinția primului ministru bulgar, la care au luat parte și d. miniștrii plenipotențiari bulgari din București și Nis, Ciadenadieff, șeful opoziției bulgare și... al Sobraniei. Consiliului de miniștri i-au premerse foarte importante consfătuiri politice. Ministrul bulgar la Niș a fost primit în audiență

le regele Ferdinand, iar apoi l'a vizitat pe primul ministru Radoslavov. Imediat după el s'a prezentat la primul ministru bulgar ambasadorul austro-ungar și după vizita acestuia a fost convocat consiliul de miniștri.

Felurite.

Londra. — Ministrul plenipotențiar al Bulgariei a declarat din nou categoric, că Bulgaria va rămâne neutră; a negat că Bulgaria s'ar înarma.

Frankfurt. — Ambasadorul Statelor-Unite din Petrograd a declarat că guvernul său așteaptă numai, să se lămurească ca oare Japonia intenționează să ocupe insulele din Marea Sudică numai în mod provizoriu sau definitiv.

Londra. — Primul ministru Asquit a cerut autorizație dela parlament pentru înrolarea unui nou milion de soldați. Se vorbește că guvernul englez intenționează să ia un împrumut de 200 milioane font sterlingi spre scopuri de războiu.

Viena. — Comandantul vasului „Kaiserin Elisabeth” a raportat prin legațiunea austro-ungară din Peking, că, după ce li s'a gătat munițiunea au scufundat vasul în portul dela Cingtau. Matrozii au luptat mai departe cu succes pe uscat.

Constantinopol. — Dela cartierul general se anunță: Trupele noastre atacând noaptea pe neașteptate au ocupat toate avantposturile militare rusești, dealungul graniței a vilaetului Trpezunt. Trupele noastre au pătruns pe teritoriul rusesc la depărtare de 3 ore dela graniță. Au ocupat și casarma rusească din Kurdoghlu.

Niș. — Biroul de presă sârbesc anunță: Știrea că prințul Gheorghe s'ar fi proclamat rege al Serbiei e pură invenție.

Trupele noastre la Valievo.

Budapesta. — De pe câmpul de războiu dela sud se anunță: Armata sârbească continuă să se retragă spre ost dela Kocelievo și Valievo. Dealungul Savei am cucerit prin asalt Usce, și am ajuns până la Beljin și Baniani. Am cucerit dela dușman linia fortificată Gomile— Droginie, ajungând până la Sopot-Stolice. Coloanele noastre ce înaintează spre Valievo dela vest și nord-vest, dar mai cu saemă coloanele dela sud cari au avut să treacă prin terenul cel mai greu, au dovedit o tenacitate de admirat.

NĂVALA RUSEASCĂ ÎN PRUSIA ORIENTALĂ.

Budapesta. — (Cu permisiunea comisiei de presă). — Din Berlin se anunță: Din ținuturile dela hotarele Sileziei și Posenului sosesc știri alarmante. Se poate constata că în unele ținuturi dela hotare au pătruns trupe mai mici rusești. Motiv de îngrijorare însă nu există.

Un comunicat oficios rus.

Berlin. — (A. Wolf.) Iată în ce fel statul major rus vrea să liniștească agitația și neliniștea opiniei publice rusești:

Petrograd. — Comunicat al statului major: Pe frontul Prusiei de est trupele noastre au gonit pe Germani din regiunea Virballen puternic întărită și au progresat până la Stalupönen. În regiunea pădurilor Rominten și Lyk trupele noastre continuă a urmări de aproape ariergardele inimice. Pe malul stâng al Vistulei cavaleria noastră a pătruns pe teritoriul german, a stricat calea ferată lângă gara Plöschchen, la nord vest de Kalisch. Pe drumurile spre Cracovia la 24 Oct. am atacat ariergardele austriace pe apa Nid și a doua zi pe cele operând pe apa Nindzitsa. În Galiția trupele noastre continuă ofensiva lor. În ultimele lupte am făcut prizonieri 125 ofi-

teri și 12 mii soldați. Am luat mitraliere și munițiuni de războiu.

La sud de Przemysl, la 23 Oct. am făcut peste 1000 de prizonieri.

Danemarca rămâne neutră.

Copenhaga. — Ministrul de externe a comunicat că guvernul, cu prilejul intrării Turciei în războiu, a hotărât ca Danemarca să observe o strictă neutralitate și de acum înainte.

Din invențiile agenției Westnik.

Viena. — (Oficial). — Știrea Aegentei Westnik că armata rusă ar fi făcut 5000 prizonieri austro-ungari lângă Jaroslau, este falsă.

Anglia dușman ereditar al Egiptului.

Constantinopol. — Șeful partidului național egiptian Mohamed Ferid, a declarat următoarele ziarului „Jeune Turquie”: Nu cred că o circulară engleză să poată influența Egiptul; știm prea bine că Anglia este dușmanul ereditar al islamului și al califatului și că politica sa ereditară consistă în slăbirea Turciei pentru a putea mai bine să domine pe Musulmani. Așteptăm de multă vreme prilejul de a stăzi spre a ne răscula.

Numirea lui Husein Kiamil pașa ca Kediv este nulă. Kedivul legitim este și va rămânea principele Abas Hilmi pașa. Husein pașa este un usurpator, un simplu funcționar englez. Italianii pot fi liniștiți de partea noastră; nu avem nici un cuvânt ca să creăm dificultăți Italianilor în Cirenaica ci dimpotrivă, deși având mari simpatii pentru coreligionarii noștri, vom căuta totdeauna a avea bune relații cu vecinii italieni și să strângem relațiile economice prin linii de căi ferate și navigațiune. Colonia italiană din Egipt este bine privită prin activitatea sa și prin relațiile sale amicale cu populațiunea indigenă.

Aeroplan franceze deasupra Dardanelor.

Constantinopol. — Mercuri au fost semnalate două aeroplan franceze evoluând deasupra Dardanelor. Aeroplanele au aruncat câteva bombe asupra fortului Ceanac-Cale dela intrarea strâmtorilor fără însă a pricinui nici o pagubă. După puțin timp aeroplanele au dispărut.

Calendarul partidului național român pe anul 1915 e gata și se află la legătorul de cărți.

Dintre toate călindarele românești acest călindar va fi cel mai frumos, mai bogat, cu o mulțime de tablouri și fotografii actuale, dar în același timp Călindarul partidului este și cel mai ieftin.

Deci cine dorește o podoabă a casei pentru sf. sărbători precum și o caldă mângâiere în aceste zile de groază a războiului, să-și procure acest călindar încă de pe acum trimițând înainte prețul de 80 fileri iar pentru România 1 leu 20 bani, (aci e socotită și plata pentru poștă) la adresa: **Librăria „Concordia”, Arad, str. Deák Ferencz nr. 20.**

Cărți școlare

aprobate de ministerul de culte și Ven. Consistor din Arad, Oradea-mare și Caransebeș (edițiile cele mai nouă).

Anuar școlar. Pentru 80 elevi Coroane 4.—; pentru 120 elevi Coroane 5.—; pentru 160 elevi Cor. 6.—
Aviz școlar. — Iskolai értesítő (legat). Prețul 30 fil
De vâzare la „LIBRĂRIA CONCORDIA” Arad, Deák-Ferenc Nr. 20.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 14 Noemvrie 1914.

Dr. Avram Sădean.

E toamnă târzie. Abătut, privește din geam, cum se leagănă o frunză galbină pe ramură, apoi cade încetisor, între celelalte vestede și uscate. Un fior mă cutremură și închid ochii. Gândul meu într-o clipită face ocolul incomensurabilului nostru pământ și cum îl cuprind cu o privire, îl văd arzând, aprins de pisma subversivă a neamurilor ce se bat pe el. Văd până și îndepărtatul azuriu al mărilor și pe suprafața lor stălpul gigantic de foc, a cărui pară roșie se ridică uriașe, învăluită în fum.

Ascult și aud pretutindeni durdrit și troznet crâncen de arme, clocotul bubuitului de tun urlă groaznic prin văi. Prin duimul ostilor noastre caut un om și-l văd, în mijlocul vălurăților, cu spada în vânt, se repede și s'arșvârle zorind spre șanțurile vrășmașilor și strigă: „Ura!” „Înainte!” Il urmăresc. E crunt; ochii lui schinteiază și-l aud cum își îndeamnă flăcăii la luptă vajnică, crâncenă și turbată, din frământarea căreia, ori ies învingători, ori mor cu toții, până la unul. Dar, vai... Ce văd? El, eroul, scapă sabia, dă să cadă, e în agonie... moare... Doi flăcăi îl i-au pe brațe și îl scot din învălmășeală — rănit în trei locuri — și când mă uit mai stăruitor la el: privirile mi-se întunecă, în jurul meu toate se învârt și când ajurit, mă deștept din acest vis îngrozitor, buzele-mi șoptesc numele lui sfânt: Dr. Avram Sădean.

A murit. Ce jalnic, ce sinistru sună îngemănarea acestor două vorbe și ce întristare și mâhnire adâncă te cuprinde gândindu-te, că sunt adevărate, sunt realitatea crudă, înspăimântătoare.

N'am să-l uit niciodată. Un om bun cu toată lumea. Un om cinstit; un entuziast. Un glas puternic și imperios, „ce ne chema la înțelegerea cea dreaptă și bărbătească a vieții”. Într-o zi — când slujă încă altarul școlii noastre seculare — ne-a venit cu o carte la școală. Era preafrumoasa carte și plină de învățătură folositoare a d-ului Vlahuță: „La gura sobei”. Ne-a spus, că nu-i demult apărută și că-i mult instructivă și bună. S'a pus la masă și ne-a cetit, rar și limpede, povestea atât de minunată a generalului Noghi și dela o vreme, bunul nostru profesor, citește mai blând cu întreruperi, plângând. S'a străduit să ne-o citească până la sfârșit. Incercare făcută înzadar, căci el nu putea în culmea efervescentei. A închis cartea și a ieșit afară. Iar noi am rămas, rătăciți cu gândul și nu știu, zău, în ochii cui n'au mijit atunci lacrimi și cine, sub presiunea acelei clipe nu și-a simțit sufletul înălțat. Și nu numai odată am trăit asemenea clipe.

Acum, când îmi trimit sufletul — prin pustii meleaguri ale Galileii — să se închine mormântului lui de erou, îmi pare, că simt pogorirea duhului lui, din albastrul cerurilor, apropiindu-se de mine și șoptindu-mi dulce, domol, evlavios, ca o rugăciune: „Nu te tângui, eu nu v'am părăsit, Eu de-apururea sunt cu voi”.

Iar eu, adânc pătruns de ce mi-a șoptit el mie, vă rog: iubiții lui școlari veniți să jurăm, că numai întru deviza lui vom lupta și noi și uniți într'un gând să zicem cu smerenie:

„In veci pomenirea lui!..”

George Alexă, elev.

UȘORAȚI FIILOR ȘI FRATILOR VOSTRI SUPORTAREA GROZĂVIILOR IERNEI PE CÂMPUL DE RĂȘBOIU. Intotdeauna am deschis larg coloanele ziarului nostru apelurilor ce ni se trimiteau din toate unghiurile țării spre publicare. Intotdeauna glasul nostru a găsit ecou în straturile largi ale bunului nostru popor.

De astădată în mod stăruitor ne îndreptăm glasul nostru rugător către toate inimile nobile să grăbească a veni în ajutorul fiilor și fraților noștri pe câmpul de luptă și anume, prin trimțterea de albituri, cămăși de iarnă, peptare (cojoace scurte), clorapi groși, bonete (șăpci) de iarnă, etc. să le ușorați suportarea grozăviilor iernei.

Dela începutul războiului Crucea roșie regnicolară a înființat în Arad un atelier de croitorie, unde se lucrează în mod absolut gratuit pe seama volnicilor noștri tot felul de albituri, rufe, etc.

Ne împlinim o mare datorie — credem — nu numai față de conducerea înțeleaptă și laudabilă a numitului atelier de croitorie, ci și față de noi înșine amintind la acest loc numele nobilelor dame și domnișoare, cari zilnic, dela începutul războiului, de dimineața și până seara târziu pregătesc cu multă sârguință cele necesare volnicilor noștri pe câmpul de războiu.

Înainte de toate ținem să amintim, că acest atelier

de croitorie al Crucii roșii stă sub înțeleapta conducere a neobostei doamnă *Billich Miklósné* și a grațioasei domnișoare *Walder Szerus*. În atelier lucrează următoarele dame: *Billich Miklósné* (conducătoarea atelierului), *Kovács Lajosné*, *Krümmer Mátyásné*, *Nagy Sándorné*, *Lamsér Jánosné*, *Éliás Jakabné*, *Szentgyörgyi Józsefné*, *Dörre Gusztávné*, *N. Ambrus Anna*, precum și domnișoarele: *Walder Szerus* (a doua conducătoare a atelierului), *Kovács Gitta*, *Menczer Irén*, *Szántó Hédi*, *Behm Olga*, *Biró Sári*, *Tárov Irma*, *Habereger Mariska*, *Toth Ilonka* și *Szép Ilonka*.

Când cu deosebită mulțumire constatăm la acest loc munca laudabilă a numitului atelier rugăm stăruitor public românesc să grăbească și dânsul a trimite la adresa: **VÖRÖSKERESZTES VARRODA, ARAD, str. Zrinyi, palatul Bohus, pânză albă pentru rufe și albituri de paturi, cămăși și pantaloni albi gata, perini, cămăși de iarnă, peptare (cojoace scurte), blăni etc., în felul acesta ușorând volnicilor noștri suportarea grozăviilor iernei.**

Convocarea camerei ungare. După cum se anunță semi oficial, camera ungară a fost convocată pe 25 cor. la orele 10 înainte de amiază. M. Sa monarhul a ordonat ca pe timpul ședințelor să fie concediați din serviciu membrii camerei, cari se găsesc ca militari pe câmpul de războiu.

Ofițeri români distinși. Monitorul Oastei Nr. 81 publică o nouă serie de ofițeri și soldați decorați între cari și pe următorii Români:

Crucea militară pentru merite cu decorațiunea de război pentru ținuta vitejească dovedită în fața dușmanului s'a conferit căpitanilor **Corneliu Savu** din statul major general și **Mihail Nicula** din reg. de inf. 50, locotenentului **Teodor Stancovici** din reg. de inf. 6 și sublocotenentului **Eugen Arie** din reg. de inf. 34.

Maj. Sa a permis să poarte „**Crucea de fer**” cl. II, conferită de împăratul Wilhelm, căpitanului **Teodor Angel** în batalionul de pioneri nr. 3, comp. 3.

Cum a crescut budgetul României? Budgetul României a crescut fără încetare în ultimii ani, după cum urmează:

În anul 1908/9 budgetul statului a fost fixat la 411 milioane lei, în 1909/10, la 435.5 milioane lei, în 1910/11, la 461.07 milioane lei, în 1911/12, la 478.39 milioane lei, în 1912/13, la 505.61 milioane lei în 1913/14, la 536.30 milioane lei, în 1914/15 la 598.73 milioane lei.

Astfel în 7 ani budgetul român a trecut, deci, dela 411 la aproape 600 milioane lei, încheindu-se totdeauna cu excedente.

O întâlnire interesantă între generalul Joffre și regele Albert. După „*Corriere della Sera*” a avut loc o întâlnire între generalul **Joffre** și regele **Albert**.

Regele jurase, să nu părăsească Belgia, până când va rămâne un metru patrat de pământ liber de inamic, chiar dacă acest spațiu ar fi bombardat de artileria inimică.

Atunci zise **Joffre** regelui:

— Garantez Majestatei Voastre, că în adăstarea triumfului lor final aliații nu vor lăsa pe inamic, ca să se atingă de teritoriul vostru încă liber de inimici.

„Drumurile de negoț în România până la 1700...” În Mai 1910, d. Hagi Teodoraky președintele camerei de comerț din București a instituit un premiu de 12,000 lei pentru cea mai bună lucrare ce s'ar prezenta asupra stărei comerțului și industriei în țările românești din secolul trecut până în prezent. Subiectul propus pentru tratare a fost: „**Drumurile de negoț în țările noastre până la 1700 cu privire la orașele pe cari le atingeau.**”

Până acum neprezentându-se nici o lucrare pentru acest premiu, adunarea generală a camerei de comerț, a admis ca suma de 12,000 lei, plus dobânzile dela instituirea premiului până la terminarea lucrării, să fie dată dlui **N. Iorga**, spre a face dsa această lucrare.

Un discurs al împăratului Wilhelm către ofițerii săi în Belgia. Pe când împăratul german petrecea în Belgia la începutul lunii, ținu către ofițerii adunați următoarea alocuțiune:

— Domnilor, am auzit cu bucurie, că cavaleria s'a bătut fără reproș. Cavaleria a avut în războiul actual o însărcinare, cum n'aș fi crezut-o niciodată.

E poate vina mea, că n'am hotărât de mai înainte ce trebuia să săvârșească cavaleria aici. Ea s'a luptat cu sabia și cu lopata și generalul von Marwitz mi-a declarat, că infanteria s'a luptat bucuros și mândră în tovarășia cavaleriei.

Cu bucurie am înțeles, că soldații și-au părăsit fără plăcere șanțurile pentru a se recrea puțin după strapatele lor. Sper însă că va mai avea ocaziune cavaleria să se servească de lănci, dacă cu ajutorul lui Dumnezeu, care ni-a dat atâtea succese, vom reuși să înconjurăm pe inimic! Vă mulțumesc domnilor.”

Universitatea din București a hotărât ca, în cursul lunii Decemvrie, să țină o ședință festivă în memoria regelui defunct Carol I. Ședința se va ține în localul „**Fundațiunii universitare Carol I**”, după un program pe care directorul îl va alcătui din vreme.

Deschiderea corpurilor legiuitoare române. O telegramă oficială din București anunță că deschiderea sesiunii ordinare a corpurilor legiuitoare va avea loc anul acesta ca de obicei în ziua de **15 Nov. v. a. c.**

Groaznica nenorocire de cale ferată în Italia. Pe când un tren mixt trecea pe linia ferată dela Patti la Messina, pe podul Oliveri, de lângă Patti, acest pod fiind slăbit de ploaie din ultimele zile, s'a prăbușit sub greutatea trenului. Nu se știe ce e cu personalul trenului și cu călătorii.

x **Prima pepinieră de ulțoi de vile de pe Târnava în Mediaș**, al cărei proprietar este **Friderich Caspari**, în urma manipulării cu deosebită specialitate și prin ajutorul apeductului realizat cu mari cheltuieli a ridicat foarte mult calitatea inexceptionabilă a ulțoilor și e în stufie a expedia material excelent.

Ultima oră.

NOUI CHEMĂRI SUB ARME ÎN BELGIA.

Roma. — *Se telegratiază din Amsterdam că o proclamație a regelui Albert a chemat sub drapel pe toți cetățenii belgieni dela 18 până la 30 de ani mai înainte de finele lunii Noemvrie.* (A. T. I.)

NU SE CONFIRMĂ ACȚIUNEA ÎN COLONIA ANGOLA.

Roma. — *Nu se confirmă acțiunea Germanilor în colonia portugheză Angola. De altfel, zărele observă că raporturile germano-portugheze sunt până acuma cele normale.* (A. T. I.)

FLOTA GERMANĂ ÎN CĂUTAREA VASELOR JAPONEZE.

New-York. — *Vasele germane victorioase la Cille au plecat în căutarea vaselor de războiu japoneze.*

ITALIA SPOREȘTE CIRCULAȚIUNEA MONETARĂ.

Roma. — *În ultimul consiliu de ministrii ce s'a ținut la Roma s'a hotărât sporirea circulațiunii monetare. Totdeodată s'a redus exportul articolelor de prima necesitate.* (A. T. I.)

REVOCARA AMBASADORULUI GERMAN DIN ROMA.

Roma. — *Flotow, ambasadorul german din Roma a fost revocat. În locul său va fi numit prințul Bülow. Până acum nu se cunosc motivele acestei schimbări.*

ANGLIA A RESPINS CEREREA STATELOR NEUTRALE.

Copenhaga. — *Guvernul englez a respins cererea statelor neutrale relativ la ridicarea blocusului Mării de Nord.* („*Reichspost*”)

RUSIA FACE NOUI CUMPĂRĂRI DE TUNURI ÎN JAPONIA.

Stockholm. — *Rusia a mai cumpărat 300 de tunuri în Japonia. Aceste noi tunuri au fost deja încercate de artileria rusească.*

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

AVIZ.

Avem onoare a Vă aduce la cunoștință On. noastre clientele și On. public, că institutul nostru este designat din partea Inaltului minister de finanțe ca loc de subscripțiune publică, pentru împrumutul de războiu proiectat da a fi contras de către stat; prospectele și condițiunile mai detaliate se vor publica în curînd, atragem însă de pe acum atențiunea On. public, că acest împrumut de stat, pe lângă aceea, că servește înalte interese patriotice, mai este din punct de vedere financiar și foarte lucrativ și că institutul nostru stă bucuros în afacerea aceasta la dispozițiunea On. public.

TIMIȘIANA,

instituit de credit și econ. soc. pe acții.

Ti. 2315—3.

ANUNȚ.

Un tânăr român, absolvent al școlii comerciale rom. din Brașov caută aplicație la vre-o bancă ori altă întreprindere română, pe lângă modeste aspirațiuni de salariu. Cei ce au lipsă, să binevoiască a se adresa administrației ziarului.

(Ma 2317—3.)

**Farmacia la „Provedința dzeiască”.
BUDAPESTA, strada K. rály numărul 86.**

Renumitele și mult căutatele cosmetice p. femei întrec orice preparate franceze, au efect neîntrecut:
Alifă camforată de față 1 teglă . . . cor. 2.—
Săpun Iulienne 1 bucată . . . cor. 1.—
Pudră Iulienne, în 3 culori, 1 cutie . . . cor. 1.60
Pastă de dinți Helena 1 teglă . . . cor. 2.—
Apă de păr împotriva cărunței 1 sticlă . . . cor. 3.—
Spiri întăritor pentru păr 1 sticlă . . . cor. 2.—
Mult căutatele pastile Migrain pentru păr 1 cutie . . . cor. 2.—

REICHENBERG JAKAB

BLĂNAR.

Magazin principal în BUDAPESTA, strada Hajó nr 16—18; sucursală: strada Dohány nr. 1/b.

Primește spre păstrare pe vară haine de iarnă. Principiul meu e serviciu prompt, prețuri foarte moderate — Comandele din provincie se execută prompt. — Străfărmări se execută cu prețuri foarte convenabile. — Toate lucrurile se execută în atelierul meu. — Paltoane cu blană se execută după cel mai nou croiu. (E 2306-12)

Ultoaie de viță de vie

netede americane și cu rădăcini de diferite soiuri, expediază cu garanță pentru veritabilitate, asortiment bogat, recunoscuta firmă:

Küküllómenti első szőlőoltvány telep

(He 2298-24)

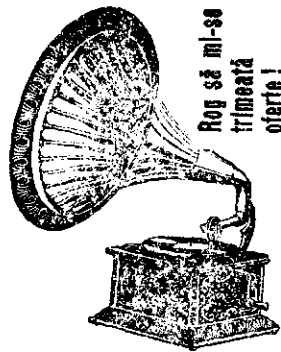
Viță americană altoită Port-Altoi și Butași americani furnizează renumita firmă:

Caspari Friderich

Medgyes (com. Nagyküküllő)

Selecțiunea garantată. Cereți catalogul!

**Ceasornice,
Bijuterii,
Gramofoane, Plăci.**

Roagă să ni-se trimeată ofertele!

Chiar și pentru plătiri în rate.

Ceasornice „Strava”, dela 8 cor. în sus, tuclo-litere 80 fleri. Lunar nou recepții de plăci. Mare magazin de articli pentru sport și lampă electrică pentru buzunar! Pentru ceasornicele și gramofoanele noui se dă garanție de 10 ani, iar pentru reparație o garanție de 8 ani. Atelier de reparare pentru ceasornice, bijuterii, gramofoane. Schimb de aur și argint zdrobit. Tóth József, Cronometru și orologier artistic, Szegedin (Szeged) Dugonics-tér Nr. 11. Numeroase scrisori de recunoștină. Prețuri ilustrat gratis. Permanent nou-veniți de plăci românești.

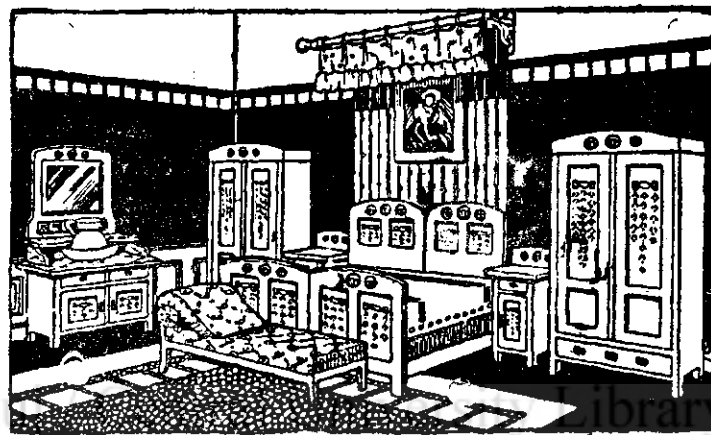
In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de ciocoladă și zaharicale pentru prețuri de fabrică. :: ::
In depozit: Kugler, Heller, Túrth și Manner. :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,
Piața Andrássy, colțul Salacz utca
Telefon 1059. Telefon 1059.

(Ga 2270)

**STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile
VÂRȘET, strada Kudritzner numărul 44—46.**

Cea mai renumită mare fabrică de mobile din sudul Ungariei (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de pianе excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut. — (Sa 113)

EGYI JÁNOS, lăcătuș

măstru lăcătuș. Atelier de mașini și depozit de mașini agricole.

Telefon: 67.

AIUD--NAGYENYED, Strada Tövisi-utca (Casa proprie).

Oferă totfelul de mașini agricole, pluguri de oțel invenție proprie, tăietoare de sfeclă și secică, despoctoare de porumb, rășnițe de orz, mașini excelente pentru cusut, pentru casă și industrie. Apoi totfelul de lucrări în această branșă pentru zidiri și lăcătușerie cu prețurile cele mai ieftine. Pentru calitatea și perfectă lucrare a mașinelor cumpărate dela mine dau cea mai mare garanță. (He 1527)

HOTEL „BOULEVARD”

SIBIU.
NAGYSZEBEN.

Zidit din nou s'a deschis în 1 Mai 1914. Este situat în cel mai cercetat și mai frumos loc în oraș. Priveliște admirabilă. 60 camere elegante moderne. Incălzire centrală, electricitate, apă caldă și rece, lift, garaj p. automobile, automobil la fiecare tren. Restaurant propriu excelent.

Camere dela 3 cor. în sus.
Ha 2187

Roagă binevoitor sprijin arendatorii:

HAYDEKER și KASPER.

Dacă suferi în DURERI DE STOMAC!

Fără durere în timpul cel mai scurt și cu siguranță, chiar și cele mai neglijate cazuri, folosește

„LAXA”, (purgativul de fiere) a lui Sándor,

care curățește stomacul și intestinele de toate materiile nefolositoare care sunt lipite de ele și prin aceasta împiedică incuierile și toate morburile ce ar proveni din aceste, ș. a.: durere de cap, sgâreluri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vomare, greață, răgăleli etc.

O sticlă costă 50 fil., 6 sticle deodată 2'50 fil., 12 sticle 5 coroane. Efectul purgativei de fiere „LAXA”, va fi permanentă dacă deodată folosim

„Regenolul” (balsam de stomac) a lui Sándor,

„REGENOLUL”, această esență de stomac vindecă orice soi de morburi de stomac și intestine precum și durerea de cap, curgerea (năpădirea) de sânge, curăță sângele și face apetit în gradul superlativ. În cazuri de colică și iritație de vomare în timpul cel mai scurt are efect.

O sticlă cu îndrumările de Ipsiă costă 1'20 fileri.

Originalul „Laxa” și „Regenolul” se poate afla la preparatorul original

Sándor Zoltán
farmacist în Erdőszentgyörgy (Ardeal).

Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „INGEMUL” la ce e de recomandat să fie cu atențiune! (Sa 572)

Pictură pe sticlă și atelier mozaic

pentru biserici și alte feluri de clădiri.
Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și MODERN în cadru de ARAMĂ și PLUMB, cu preturi convenabile execută

RUHR és SPITZ

Budapest, VIII., Liliom-u. 28 sz.

Proiecte și prospecte gratis.
(Rm 1929—60).

PRAV DE PELE HÖFER

Acest prav impregnat cu acid boric a cărui efect excelent e în general cunoscut, se pregătește în trei tărîmi.

No I. prav de stropit pentru copii . . . à cor. —80

No II. Pudră, albă crem. sau roză . . . à cor. 1—

No III. Prav de stropi pentru bărbați à cor. 1—

»Babysoap« Höfer (săpun pentru copii).

Numai acele sunt veritabile, cari poartă pe fâșia de pe cutie și pe capacul cutiei iscălitura »H Ö F F «.

Săpun Höfer . . . . . à cor. —70.

de tot neutral și inofensiv, se poate căpăta în toate maciile din țară și străinătate și dela:

Zentral-**HÖFER'S APOTHEKE** WIEN III.
Versendungsdepot Ungargasse 14.
(E 1968—50)

„TRANSYLVANIA”

SIBIU, strada
Cisnădiei 1—5.

„ :: :: (EDIFICIILE PROPRII.)

Asigurări împotriva focului, pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai favorabile condiții.

Asigurări asupra vieții (pentru învățători și profesori români gr-or. și gr-cat dela așezămintele conștinționale cu avantajii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plăți simplă sau dublă a capitalului, asigurări de pensie și de participare la câștig asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări pe spese de înmormântare

Asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere) și alte nenorociri întâmplătoare

Asigurări contra grindinei (de piatră). Asigurări de pagubă la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1913 K. 5.635.328.12

Capitale asigurate pe viață achitate . . . . . „ 5.755.858.27

Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1913 (foc . . . . . „ 144.436.366.—

Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . . . „ 2.696.458.—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunei, stradă Cisnădiei nr. 5. la agentura principală în Arad, Brașov, Cluj precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în acviștiți, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului cu condiții favorabile.

(Ta 239—52)